

Romandebuut 'Klein, stil en wit' van Erika Veld internationaal succes

'De dementie van mijn moeder heeft zin gekregen'

■ GRONINGEN - Het romandebuut van beeldend kunstenares Erika Veld oogstte veel succes tijdens de afgelopen editie van de Frankfurter Buchmesse. Nog voordat 'Klein, stil en wit' in het Nederlands verscheen, waren de rechten al verkocht aan uitgeverijen in Duitsland en Hongarije. Daarnaast namen ook nog eens uitgeverijen uit zeven andere landen (waaronder Zweden en Frankrijk) een optie op het boek. De Nederlandse editie is nu voorhanden, zodat het tijd werd om eens te praten met de maakster van dit debuut: „Ik heb het gevoel dat ik eindelijk een galeriehoudster heb gevonden die in mijn werk gelooft.”

Door **Jacob Moerman**

Het is misschien niet zo verwonderlijk dat buitenlandse uitgeverijen zich enthousiast toonden over de eerste roman van Erika Veld, aangezien ze een onderwerp heeft aangesneden dat niet gebonden is aan plaats of tijd. In de roman staat een vrouw van middelbare leeftijd centraal, die wordt geconfronteerd met de dementie van haar beide ouders. Als lezer krijg je te maken met haar gevoelens van verbazing, verdriet en woede. Samen met haar zuster probeert ze de beide ouders zo goed mogelijk een helpende hand te bieden.

Klein, stil en wit is een roman over een beladen gegeven, geschetst op een soms lichtvoetige toon. Erika Veld heeft ervoor gekozen om niet een larmoyant verslag te schrijven over het begrip 'dementie', maar een roman waarin een vrouw op minutieuze wijze de aftakeling van zowel haar vader als moeder beschrijft. In tegenstelling tot de succesvolle roman *Hersenschimmen* van J. Bernlef (waarin de dementie 'van binnenuit' wordt beschreven) moet je tijdens het lezen van *Klein, stil en wit* soms grinniken om de absurde situaties en gebeurtenis-

▲ Erika Veld, hier tijdens een signeersessie in boekhandel Godert Walter in Groningen, vindt het heel gezond te lachen over afschuwelijke dingen.

Foto: Dennis Beek

sen. Waarom heeft Veld gekozen voor deze aanpak? „Ik vind dat het heel gezond is om te kunnen lachen om afschuwelijke dingen,” reageert ze. „En verder hou ik van zwarte humor. Mijn moeder trouwens ook. Maar ik weet dat sommige mensen tijdens het lezen van mijn roman af en toe een brok in de keel krijgen. En dat is natuurlijk óók mijn bedoeling geweest.”

Schilderen

Erika Veld (50) studeerde schilderen en grafiek in Groningen en Maastricht. Een paar jaar geleden kreeg ze het idee voor haar roman, toen ze

wist dat haar eigen moeder dement werd. „Dat greep mij enorm aan. Dingen die mij bezighouden verwerk ik altijd tot een zeeftdruk, een schilderij, een tekst. Ik kan alleen iets maken over dingen die mij raken. Als beeldend kunstenaar werk ik vaak met lege landschappen, werelden waarin geen mensen bestaan. Ik wil altijd een vorm van eenzaamheid weergeven. En bij dementie belandt iemand in een dergelijke lege wereld.”

Heeft ze nu een boek over dementie willen schrijven, of een roman? „Een roman, en niet een soort handleiding over hoe je om zou kun-

nen gaan met demente ouders. Toen ik aan mijn boek begon, wilde ik het meteen voltooien. De roman is als het ware een eigen leven gaan leiden. Daardoor is het autobiografische karakter naar de achtergrond verdwenen. Ik schrijf nu al zo'n vijftien jaar en heb thuis nog meer teksten liggen. Er zijn ook al plannen voor een volgende roman. Ik heb dus met mijn debuut niet toevallig een boekje geschreven over een onderwerp dat mij momenteel in sterke mate bezighoudt.”

Gemakkelijker

Klein, stil en wit is een fictief werk, maar tussen de regels heeft Veld haar maatschappelijke betrokkenheid naar voren gebracht. De dochter oppert een paar keer het idee dat het misschien beter zou zijn als haar ouders op een waardige manier zouden kunnen sterven. Heeft Veld met haar roman een pleidooi willen houden voor de euthanasie? „Ik vind inderdaad dat het gemakkelijker moet zijn om een einde aan je leven te maken. Als mijn moeder het besluit neemt dat het afgelopen moet zijn, respecteer ik dat. En ik ben dan bereid om haar einde zo prettig mogelijk te maken. Ik zou het veel erger vinden om haar uiteindelijk naar een verpleeghuis te brengen. Dan zou ik het gevoel hebben dat ik haar voorgoed kwijt ben, terwijl ze nog leeft.”

Stoel

En wat vindt haar moeder van het feit dat haar dochter een roman over dementie heeft geschreven? „Toen ze van mij hoorde dat ik mijn roman schreef, ging ze rechtop in haar stoel zitten. Haar gezicht begon te stralen en daarna zei ze dat ze het een fantastisch vond. Ze vond het heel belangrijk dat ik over dementie schreef. En daarmee heeft haar ziekte voor mijn gevoel zin gekregen, hoe gek dat misschien ook klinkt.”

Erika Veld: 'Klein, stil en wit'. Uitgeverij Aristos, Rotterdam. Prijs: fl.29,90.